

Alternativer til FGU

Dette notat er udarbejdet af DFS' sekretariat på baggrund af bidrag fra de omtalte skoleformers landsorganisationer.

I denne tekst forklares det, i hvilke tilfælde fem folkeoplysende skoleformer kan være relevante alternativer/supplementer til FGU for unge under 25 år, som har brug for forberedende tilbud, inden de kan begynde på en ungdomsuddannelse.

Særligt for de folkeoplysende forberedende tilbud er, at de i mange tilfælde er stærkt specialiserede ift. særlige målgrupper, at de løbende kan tilpasse behovene i den faktiske deltagergruppe, og at de derfor varierer fra skole til skole og fra kommune til kommune.

Nogle af de folkeoplysende forløb kan hjælpe unge, så de overhovedet bliver i stand til at påbegynde FGU. Andre forløb kan hjælpe de unge helt frem til ungdomsuddannelserne.

I en visiteringssituation vil et af de folkeoplysende tilbud være særligt relevant i tilfælde, hvor

- Den unge har brug for at skifte miljø og derfor kan have gavn af muligheden for at bo på tilbuddet. Flere af de folkeoplysende tilbud er kostskoler og giver mulighed for at møde og bliver inspireret af andre grupper af unge, som måske er mere ressourcestærke. Andre tilbyder aktiviteter uden for den normale skoledag, dvs. om aftenen.
- Den unges udfordring i særlig grad er afklaring og derfor kan have gavn af tilbud med fokus på personlig udvikling. Alle de folkeoplysende tilbud har personlig udvikling som en integreret del af deres aktiviteter.
- Den unge har særlig interesse i eller motiveres særligt af kreative og musiske fag. Flere af de folkeoplysende tilbud har sådanne fag og linjer.
- Den unge har behov for små og trygge rammer, der ikke er for skole- eller institutionsagtige. Flere af de folkeoplysende tilbud er vant til at håndtere sårbare unge og tilbyder hjemlige miljøer. I alle de folkeoplysende tilbud har fællesskabet en væsentlig betydning.
- Den unge har brug for at komme i gang med det samme. Flere af de folkeoplysende tilbud er vant til at håndtere løbende optag og hurtigt inkludere den unge i aktiviteten.
- Den unge har vanskeligt ved at håndtere dagligdagen. Flere af de folkeoplysende tilbud kombinerer den faglige udvikling med udvikling af livskompetencer, dvs. basale kompetencer i forhold til at få dagligdagen til at fungere med både praktiske ting, men også sociale og personlige.
- Den unge hvor afstanden mellem hjem og uddannelsessted har betydning. De folkeoplysende tilbud ligger ofte lokalt eller kan tilbyde at den unge kan bo på skolen.
- Den unge med særlige behov, f.eks. pga. en diagnose, et handicap eller et misbrug. Flere af de folkeoplysende tilbud er skræddersyede specifikke målgrupper i form af særlige rammer og/eller specialuddannede lærere.
- Den unge, som ikke trives så godt i ungdomsmiljøer, og er mere trygge i et roligere miljø med mange voksne. Flere af de folkeoplysende tilbud har en blandet deltagerkreds, hvor der både er unge og voksne.

Nedenfor uddybes hvad de enkelte folkeoplysende tilbud kan som alternativ eller supplement til FGU.

Højskoler som alternativ til FGU

- Hvorfor kan højskoler være et relevant alternativ/supplement til FGU?

Højskolerne som tilbud til uafklarede unge under 25 år.

Højskolerne kombinerer faglig og kreativ undervisning med stærke fællesskaber. Det styrker personlige, faglige og sociale kompetencer, hvilket for nogle unge er en forudsætning for at komme i gang med eller genoptage et ordinært uddannelsesforløb.

Med kostskolelivets samvær døgnet rundt har højskolerne særlige muligheder, og unge, der kommer på højskole i stedet for FGU, vil komme til at bo, spise, leve og blive undervist side om side med unge, hvor mange *har* afsluttet ungdomsuddannelsen.

Siden 2010 har højskolerne haft forløb med mentorordninger (mentortakst), der forbereder særligt prioriterede elevgrupper til ordinær uddannelse i overensstemmelse med den unges uddannelsesplan, som er udarbejdet af UU. Den unge får tillige uddannelses- og erhvervsvejledning på højskolen. I dag er der endvidere over 100 unge, der årligt deltager i et højskoleforløb som led i EGU.

Frie Fagskoler som alternativ til FGU

- Hvorfor kan Frie Fagskoler være et relevant alternativ/supplement til FGU?

De Frie Fagskoler kombinerer undervisning i værkstedsbaserede og kreative fag (gøremålsundervisning) med livspraktiske fag, begge dele baseret på klare lovkrav og placeret i en kostskoleramme.

Dermed udvikler FF personlige handlekompetencer til daglig livsførelse – samtidig med den faglige læring.

Kostskoleformen sikrer de unge et miljøskifte, som har stor betydning for den sociale, personlige og faglige udvikling, og eleverne lærer at komme op om morgenen og indgå i forpligtende fællesskaber og relationer med faste rutiner og pligter.

Kostskolen er også en løsning for de unge i udkantsområder, der har svært ved at håndtere en lang afstand mellem hjem og skole.

FF tilbyder relativt små trygge miljøer (ca. halvt så store som den gennemsnitlige FGU-institution), og der undervises på mindre hold i værkstedet.

AOF som alternativ til FGU

- Hvorfor kan AOF* være et relevant alternativ/supplement til FGU?

AOF-skoler har mange års erfaring med en del af de unge, der har behov for forberedende tilbud for at kunne påbegynde en ungdomsuddannelse. Fælles for dem er, at undervisningen foregår i mindre miljøer og med undervisere, der er specialiserede i forhold til unge med særlige vanskeligheder.

AOF-skoler vil blandt andet være en nyttig mulighed for unge, der har kognitive vanskeligheder i

forbindelse med ADHD, autisme, psykiske sygdomme og misbrug. AOF-skoler har også erfaring med unge med handicap og andre sundhedsproblemer som f.eks. stærk overvægt. De har behov for at opnå motivation, evne til at tilegne sig faglig viden og evne til at indgå i sociale sammenhænge. Disse unge vil ofte ikke være i stand til at påbegynde et FGU-forløb.

* Også andre oplysningsforbund har tilbud, der kan være nyttige alternativer til FGU.

Ungdomsskoler som alternativ til FGU

Hvorfor kan ungdomsskoler være et relevant alternativ/supplement til FGU?

Ungdomsskolerne vil særligt være et relevant tilbud for de unge, der af personlige, sociale eller faglige grunde ikke er i stand til at påbegynde en FGU. Ungdomsskolerne har en omfattende erfaring med at hjælpe de unge, der har det sværest, hvad enten de stadig går i folkeskolen, netop har forladt den, evt. uden afgangsprøve, eller har knækket nakken på andre tilbud efter folkeskolen. Dette sker ved forskellige skræddersyede forløb, ofte i små grupper. En særlig kvalitet ved ungdomsskolerne er, at de har aktiviteter en stor del af døgnetimer og derfor kan styrke de unge både fagligt og personligt/socialt.

Med det udgangspunkt kan ungdomsskolerne både være en løsning for unge, der skal ”gøres klar” til FGU, og til unge, som ad den vej kan få de nødvendige kvalifikationer til at påbegynde en ungdomsuddannelse.

Daghøjskoler som alternativ til FGU

Hvorfor kan daghøjskoler være et relevant alternativ/supplement til FGU?

Daghøjskoler er relevante alternativer for unge, der ikke trives i skole-/institutionsprægede miljøer, men har brug for andre rammer for at kunne opnå positive læringsoplevelser og opbygge selvtillid, motivation, vedholdenhed. Daghøjskolerne er uformelle og rummelige miljøer. De fleste har løbende optag, så den enkelte kan starte, når han/hun er parat.

Daghøjskoler henvender sig især til unge i begyndelsen i 20'erne, og til unge, der trives bedst i et blandet miljø med voksne.

Nogle daghøjskoler har en markant faglig profil, mens andre er specialiseret i at arbejde med mennesker med komplekse, eks. psykiske og sociale problemer. En del daghøjskoler kombinerer de to profiler. Der tilbydes desuden praktiske fag, eks. håndværksprægede fag, idræt, kost og sundhed, IT mv. En del daghøjskoler tilbyder FVU og ordblindeundervisning, som kan sættes ind med kort varsel.

Undervisningen er karakteriseret af tæt sammenhæng mellem teori og praksis samt af vidtgående undervisningsdifferentiering, herunder i forhold til individuelt mål, indhold og tempo. Vejledning og individuel feedback er en integreret del af forløbet, og understøtter faglig, personlig og social udvikling/progression.